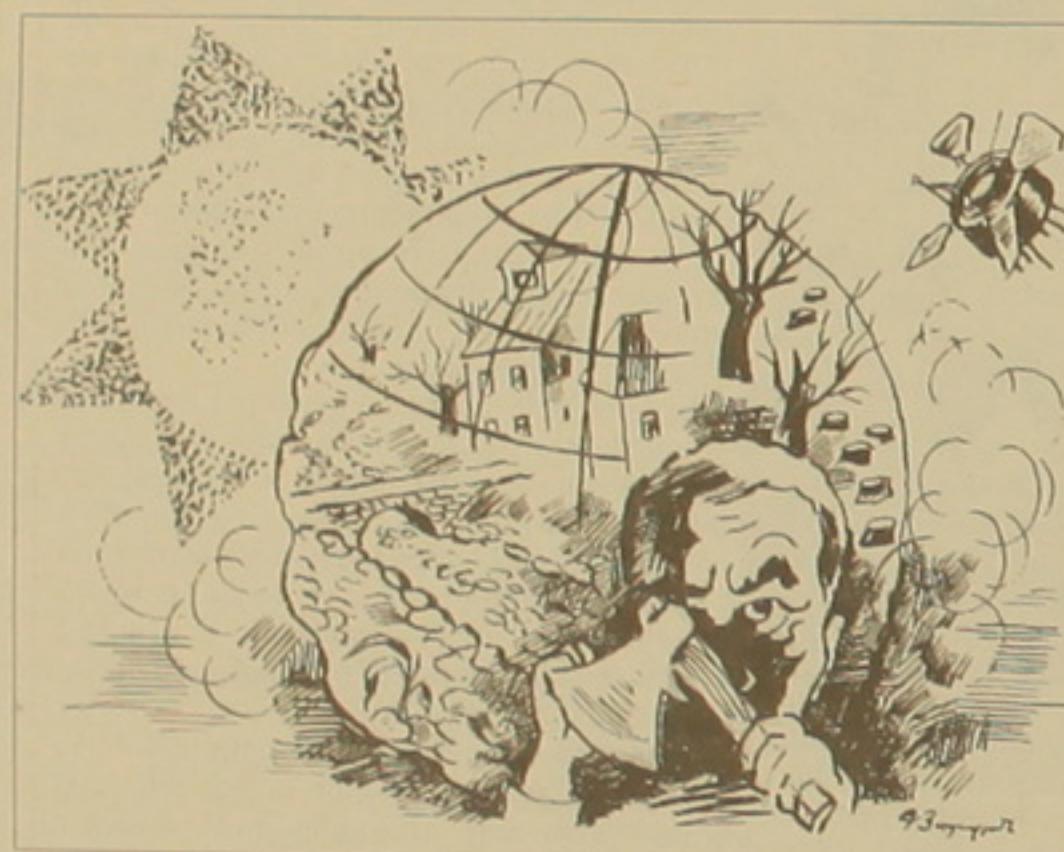

ՈՌԻ Ե ՄԱՍՆԱԿ Ե ՔՐԻՍՏՈՆԵ

ԳԼՈԲԱԼ ԱՆՁԱԳՈՒՅՆ

Կլիմայի փոփոխության ՍԱԿ-ի
ցրանակային կոնվենցիայի ներ-
լու 33 ազգային առաջին գեկու-
ցի համաձայն, մինչեւ 2100 թ. օ-
դի միջին ջերմաստիճանը Հայա-
սանում կբարձրանա մոտավորա-
բար 20С-ով:

Տառահատումներն են: Դարերի ընթացքում երկրագնդի բնակիչները ոչնչացրել են մի խանի հարյուր հազար հա անտառային տարածք խախտելով՝ էկոհամակարգերի բնական հավասարակշռությունը: Այնինչ անտառը ջերմոցային զագերի բնական եւ անփոխարինելի կլանիչներից է, քացի այդ նղասում է միկրոկլիմայի (տեղանի կլիմայի) ծեւավորմանը:

Ի՞նչ ազդեցություն
կունենան կլիմայի
սղասղող
փոփոխությունները

Կարող է փոխվել անձրեւների բնույթը: Գլոբալ նակարդակով կրածրանա գոլորշիացման եւ տաճարացման հիմքը: Դա նշանակում է, որ անձրեւները կօտանան, սակայն անձրեւն արագ կգոլորշիանա վեզենային սեզոնի կրիսիկական դահին հոդը բռնելով չոր վիճակում: Նոր եւ ավելի սաստկացած երազը կարող է կրծատել խմելու ջրի դաշտները: Կիխայական եւ գյուղատնտեսական գոնաները կարող են շարժվել դեմք բեւեները: Միջին լայնություններում $1-3,5^{\circ}\text{C}$ տափացման դեմքում այդ փոփոխությունը կկազմի $150-550$ կմ: Անող ամառային շորության հետանիով միջին լայնություններում հացահատիկային մօակարույսե-

Ի թերթատվությունը կարող է կանաչի 10-30 տոկոսով, եւ հնարավոր է, որ այսօր հացահատի արտադրող հիմնական շրջանները (օրինակ ԱՄՆ-ի մեծ հարբակայրերը) ավելի շատ խոցվեն եւ առաջնահատի առաջնահատի սահմաններից: Դավոր սաղա

Ըստ կանխատեսումների՝
մեր հանրապետությունում
սղասկում են կլիմայի
համամոլորակային փո-
փոխությունների առավել-
գայուն դրսեւողմներ

Ըստ ԿՓՓՄՆ-ի առաջարկացնելու սենարի Հայաստանում (1990-2100 թթ.) կանխատեսվում է օդի ջերմաստիճանի բարձրացում $2^{\circ}C$ եւ մքնոլորտային տեղումների դաշտասում 10 տոկոսով։ Եթոնային են կոհամակարգերի խոցելիության մոդելավորման արդյունում կանխատեսվում է լանդշաֆտային գոտիների սահմանների տեղափոխություն լեռնային դրոֆիլով դեղի վեր ըստ բարձրության 100-150 մ Սղասվում է անաղատակիսաւանաղատային գոտու մակերեսի ընդլայնում եւ նոր անաղատային գոտու առաջացում։ Մաս հետ կապված սուսակում է մի շարժում։

կան համակեցությունների, այլ բվում նաեւ էնդեմիկ եւ հազվագյուտ բուսատեսակների անհետացում: Տեղի կունենա նաեւ տափատանային գոտու ընդլայնում 4 տարունք: Մրան հակառակ մերձադյան գոտու մակերեսը կկրծագում 21 տոկոսով, իսկ ալյոյան գոտուն 22 տոկոսով, եւ նրանց բուսականությունը կիայսնվի առավել խցելի վիճակում: Անտառային գոտում սղասպուտ է անտառի ստորին սահմանի բարձրացում 100-200 կմեծանա անտառների խոցելիքունը տերեւակեր վնասակար մըջաների զանգվածային բազմացան հետեւանունք, որը կիանգեցն բնափայտի տարեկան աճի 15 տոկոսունը կորսի: Զգալիորեն կխոցվ նաեւ Դայաստանի ֆառւնականավում է հողային զոռհամար կարգերի գումարային կենսագանգվածի նվազում 14 տոկոսունունը միջաների, սողունների արեալների եւ դողուլացիայի թվանակի կրծառում եւ առանձին հազվագյուտ է էնդեմիկ տեսակների անհետացում: Դարկադրական միջացիաները եւ բնակատեղերը կրծառումն առաջ կրերի թոշունների որուն տեսակների դողուլացիա նվազում: Կիմայի փոխությունը հարված է հասցնելու նաեւ մեր հանրադրեսության ջրային ու սուրսներին: Սղասպուտ է զետեր տարեկան հոսի նվազում 15 տոկոսունը Սեւանա լճի մակերեսից գոլութացման ավելացում 13-14 տոկոսունը: Այս ամենով են դայմանավոր ված գյուղանտեսության բնագավառում կանխատեսվող ոչ ցանկալի, բայց ցավոն, անխուսափելի փոփոխությունները: Կախված վեց զետացիայի փուլից եւ տեղի բարձրությունից սղասպուտ է հողի խոնավության նվազում 10-30 տոկոսունվ: Բերքատվությունը Դայաստանուն կարող է նվազել 8-14 տոկոսունվ: Ի դեմ, եթե որուն մշակաբուծերի բերքատվությունը կրծառված (հացահատիկ 9-13 տոկոսուն, բանացարանոցային մշակաբույսեր 7-14 տոկոս), աղա, ասենք, խաղողի բերքատվությունը, որն ավելի չուրադիմացկուն է, կարող է աճել 8-10 տոկոսունվ: Մրան զուգահեռ սղասպուտ է նաեւ արոտավայրերի ընդհանուր մակերեսի եւ նրանց բերքատվության կրծառում 4-10 տոկոսունվ: Երկրագնդի գլոբալ տափացումը չի կարող չափել նաեւ մարդու առողջության վրա, իանի որ եկալոգիան եւ առողջադրանությունն ուղղի կառի մեջ են: Մասնավորապես, կանխատեսվում է հարմարվողական մեխանիզմների բուլացում, այդ բվում սիրտանոթային համակարգի հիվանդացության աճ: Բացահայտվել են ժամանակակից առողջապահության առաջնային գործունեությունները:

տախտի, մալարիայի համաճարակային իրավիճակի սրացման հնարավորություններ։ Կանխատեսման համաձայն կարող է սրվել խոլերայի համաճարակային իրավիճակը։ Կանխատեսվում է նաև աղիքային հիվանդությունների աճ։

Ս. ԱԲՐՈՅԱՆ
ԵՊՀ ՃՌՈՒՆԱԼԻՍՏԻԿԱՅԻ
ՓԱկուլտետի 4-րդ կուրսի
ընդունություն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԵՂԱՆՈՒՆԵՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԻՑ

■ ԵՐՉՆԿԱՆ Մեծ Հայի Բարձր Հայք նահանգի Եկեղյաց զավառում է գտնվում: Առաջին անգամ հիշատակվում է մ.թ.ա. VIII դ. սեղազիր արձանագրություններում: Դերանության ըջանում Հայաստանի կրոնական խոռորագույն կենտրոններից եր Այստեղ եր գտնվում Անահիտ դիցուհուն նվիրված զինավոր տաճարը, որն ուներ ընդարձակ կալվածներ, բազում զանձեր ու բանկացին իրեւ: Ասվածուհու ոսկեծույլ արձանը 30 թ. հափշտակել եւ իրեւ ավար Յոզ է տարել Անտոնիոս զորավարը կողոդցելով նաեւ տաճարի մյուս արաւոտությունները: Ավանը բազմամարդ եր լիում մանականդ և ավասարդի տոնին, երբ հա-

յոց Նոր տարվա տննակատարություններին
մասնակցելու համար այստեղ էին զալիս հա-
զարավոր ուխտավորներ. Իրեն մշակույթի Եւ
հոգեւոր կենտրոն Երեզ-Երզնկան մեծ հարված
սացակ Քիստնեության ընդունումից հետո,
Երբ ոչնչացվեցին հերանոսական տաճարնե-
րը Կերացվեց նաև Անահիտ դիցուհու տաճա-
րը. որի տեղում Եկեղեցի կառուցվեց. եւ որի
հետեւը չեն դահլյանվել:

Օսմանյարին Սարկո Պոլոն հայտնում է, որ Տաղաքը միաբար Եր. թնակիչները հայեր են: Դայերը բացառձակ մեծամասնություն են նաև XIII դ. Վեցերին: Քաղաքում արտադրված աղբաններից ամենահայտնին ըստու,

Կե գործվածներն ին, որոնք Մարկո Պոլոն բարձրակում եւ որդես աշխարհի «ամենալավ քաղաք»: 1514 թ. Խաղաֆին Տիրել են Թուրքերը: Դայ մատենագրության մեջ հիշատակվում երեք, Երիզա, Երիզավան, Երզնկա, Արգնի առաջակա վանումներով: Գտնվում է հաճախակի կրկին վող կործանիչ Երկրաշարժերի գոտում: Ծուռ 800 տարվա ընթացքում Երկրաշարժերի հետ առնուվ զոհվել է մի խանի հայրուր հազարարդ: Միայն 1045-1784 թթ. ընթացքում Երզնկայի դաւանում եւ համանուն Խաղաֆում տեղունեցած կործանիչ Երկրաշարժերի թիվը հասնում է ավելի քան 25-ի: Թուրքերն անվանուի երեխեամբ:

■ **ԲԵՐԴ** բաղաբատիո ավանը (Տավուշի մարզում) իր անվանումն ստացել է Տավուշ բերդից (կառուցվել է X-XIII դդ.): XIII դասմիչ Կիրակոս Գանձակեցին գյուղը հիւատակում է Ոլորու անունով: Մոնղոլական արշավանքների ժամանակ գյուղն ամայանում է: Դետագայում այստեղ բնակվողները գյուղը կոչում են Բերդագյուղ, աղա Բերդ գյուղ: Պարսկական եւ թուրքական ժիրաղետության շրջանում գյուղը կոչում էին Թովուզդալա (բառացի «Տավուշի բերդ»), Ղալաբյանդ (բառացի «Բերդայուր»):

ՀԵռուսացարեց

25 հունիս, իինգշտրքի

Ը

8.00, 9.20 Առաջին ժագիր

9.00 Դայլու

10.30 Մասնամասներ

10.45 Առաջին օգոստյան դասընթաց
Այրվածներ

11.00 ԱԼ «Սիր կախաղամ»

11.45 Կեսարեային մեղրներաց

12.40 Իմ սեր, իմ հակա, իմ եկեղեցի

13.00 Դայլու

13.20 Ուրիշին+

17.00 Դայլու

17.20 «Արեկ»

18.00 ԱԼ «Սիր կախաղամ»

19.00 Երեխյան Երևան

19.20 Տեսաֆիր «Արագածոտն Տուն
հայրենի» (Ին մաս)

20.00 Այլու

20.10 Անցալը Երևան է

20.35 Տուն-Տունիկ

21.00 Դայլու

22.00 Բոհեմ

22.35 Դայլու

23.00 Ուրիշին+

00.00 Դայլու

00.20 Կեսարեային ճեղքներաց

1.20 Դայլու (Շուտերներ)

1.25 Դայլու (անցերներ)

ՊՐՈՍԹԵԹԵՎԱ

08.00 Բարի լուս, Դայատան

(08.30, 09.30 Լրաբեր)

10.00, 18.00 ԱԼ «Ամոնելլա»

11.00 Սիր Խարուկ

11.30 Գ/Ֆ «Վեր»

16.00 Լրաբեր

16.20 Բնույթան արգելանոցներ

16.45 Անլաֆիլ

17.10 «Եպումերի համաստեղություն»
(անցերներն)

17.30 Համերգ

19.00 «Ականոնդուռ»

20.00 Լրաբեր

20.45 «Եպումակատալոց

21.00 TV-լուս

21.40 «Ուն»

22.00 «Եպումերի համաստեղություն»
(անցերներն)

22.30 Երեխյան Երևան

23.15 «1-02»

23.30 Լրաբեր

ԱՊՀ-Նորույթներ

00.00 Գ/Ֆ «Կոմ Սոնս Բիսոս»

ՀՐԱՄԱՆ

19.30 «Գողեկ Բունիկ»

19.50, 21.55 Բախսացոյց

20.00 Մանուկ Խոսնակ

20.15 Գ/Ֆ «Ֆանտոմ»

22.00 Վ/Ֆ «Օվկիանոսի հոգիներ»

22.25 Գ/Ֆ «Բունիկներ»

00.00 Մանուկ Խոսնակ

ՀՐԱՄԱՆ

08.30, 15.00, 18.00, 20.30, 01.30 Ժամը

09.00, 21.00 CNN

09.10, 15.30 Անլաֆիլ

10.30, 19.35 Ինչուն և սո. Բարեկամ

11.00 Համերգ

11.30, 20.00 Ալեսուահ-2000

12.00, 18.30 ԱԼ «Իւպական կրթ»

13.00, 21.00 Բից

13.30 Գ/Ֆ «Ուսիկանական ակադեմիա»
(3-րդ մաս)

16.00 Կոմեյտեր Ժամ

16.25 Գ/Ֆ «Ես Կենուր»

17.40 «Տամի»

22.00 Համերգում հոգերեամբետի հետ

22.40 Բանական Ըոլու

23.30 Գեղին

02.00 Գ/Ֆ «Արեաձագի մինչեւ մայ-

րանու» (Ին սերիա)

ԱՐՄԵԿ

Հայաստանի Ֆինանսն Բորսա

ԱՐՄԵԿ ՁԵՐ ԳԱՆԵՑՈՒՄ

Ցուցանիշ

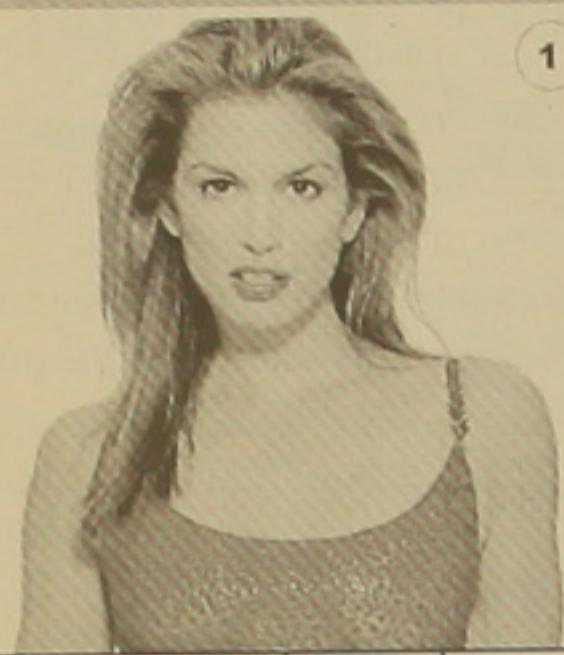
Տար.՝ ABBR

Կոմ.՝ Listed

Արժուանական Ընդունակություն

Արժուանական Ընդունակ

ՍԴՐԱՋԻՌ

1

Ֆլորա եւ ...	Միս շի ուսում		Բիվանդու- թյան կար- ճատեւ սրացում		Կախովի այիներ	Պատա- գոնյան Անդեր		Եւ գոնիկ, եւ մոլեզին	
Ընձուղու- «խեղճ» ցեղակիցը	Քնյկ «չարեց- յան» դիցուիի		Ա և ն և ն ա ւ		Լեյտե- նանտ, կա- պիտան, մայոր	5	5	5	5
«Անա- կանց» ակնոց	Ա և բ և յ		Հիմգիցի տիտղոսը		Խնձորի զինի Ֆրան- սիայից	2	2	2	2

2

Սկարչու- թյուն, երաժշ- տություն	Ա և բ	Սուրա- ցանի առաջարար		Հիմգիցի տիտղոսը	Բայե- տային» թոչուն	Հ և մ և բ	Ա և բ և յ	Մինեւ ... ու գրեգ- ման	Թթանոր- օնով զինված լայներ	Հայի ճարա- հատված ժամանց
Ղարա- բաղ	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ		Նրա կինը կասկա- ծից դուռ է	Լիարժե- քության «խոշըն- դություն»	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ	«Ղեղճը եւ տան- ձեր» (Պոլ ...)
«Անա- կանց» ակնոց	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ		Նվազա- խմբի N1 ջութակը	Եւ սրա- միտ, եւ ուրախ մարդ	Ա և բ և յ	Հայաս- տանցի այլազգի	Կոմ- պոզիտոր Սոլով Շաոլ ...	Ուղղակի շախմատ	Մետաղա- ծովական «ավե- ցուկ»
Սերոն- քական չէ	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ		Ցորենով «հա- րուստ» հողամաս	Աղջկը «Ուրի- կոմից»	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ	Գրեթ «Սա- հարա» կուրորտը
Սերոն- քական չէ	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ		Ֆիզիկու- սական	Թեղիա- յին «գե- րի» մաս- նագետ	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ	Փայտէ ջրաման

3

Եւ գետ, եւ մե- քենա	Ա և բ և յ	Պատ- ճառի «համա- ճշ»		Եւ թշող, եւ թու «քոցնող»	«... ա- մառը շուտու- մուռ»	Ա և բ և յ	Գետի մեջ քափվող ուրիշ գետ	Հ և մ և բ	«Կախար- դական «տանող» վիճակ	Ա և բ և յ
Բորենի «ընտա- ճիք»	Ա և բ և յ	Ցորենի «ընտա- ճիք»		«Երմուկ, Ծաղկա- ծոր,	«Երմուկ, Ծաղկա- ծոր,	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ
Վայրկյա- ցից շատ, մամից թիւ	Ա և բ և յ	Արդի- գեն, կետո		Ցուտ, լակոտ, կորյուն	Ցուտ, լակոտ, կորյուն	Ա և բ և յ	Ստեղծա- գործ վլօնի վարպետ	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ
«Աղջկա- ցուն» համալ- սարան	Ա և բ և յ	Եղուրա- քանցուր անհատ		«Եղուրա- քանցուր անհատ»	1	Ա և բ և յ	Կուչայա- իտորիալ «զոնան»	Վիշնու «արուր»	Մատգիի օծուու- ցիչը	Փափա- յանական արքան
3	Ա և բ և յ	Գրապ- նում զնգացող «պարկ»		... ու գուոյց	Ա և բ և յ	Ա և բ և յ	Հայոց իմաս- տուն դիցուիին	Ռ	Եղերա- վորների «ճաշա- րան»	Ա և բ և յ

4

Սուրճի գործն հմաստա- վորողը	Ա և բ և յ	Պատված, փայ, քամին		Եկեղեցա- շատ քաղաքա- մայր
Օրիոր- դական «հուշա- մատյան»	Ա և բ և յ	Արեւա- դարձային տափաս- տան		«Հնուց եկողու տոկոս
Դոմնային վանելա- նուր	Ա և բ և յ	Իրական, ոչ մտա- ցածին		Հնդկուիի, հնների միջեւ

5

